

ÎNCHEIERE

07 iulie 2021

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Angela Catană împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil de recalculare a pensiei și încasarea restanței, împotriva deciziei din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 mai 2020, Angela Catană a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând declararea ilegală a refuzului privind recalcularea și achitarea diferenței de pensie, stabilirea pensiei în mărime de 80 % din salariul mediu, începând cu 01 aprilie 2016, încasarea diferenței pensiei nerecalculate și neachitate, începând cu 01 aprilie 2016, recalcularea și încasarea pe viitor a pensiei conform art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995, începând cu luna aprilie 2020.

În motivarea acțiunii a menționat că, activează în funcție de judecător timp de 24 ani, ultima funcție fiind de judecător al Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, beneficiind de pensie în mărime de 73 % din salariul de judecător al instanței de fond în cuantum de 8 635 de lei.

Începând cu 01 aprilie 2016, salariul judecătorului instanței de fond a fost majorat constant, iar începând cu 01 ianuarie 2019 salariul constituie 22 450 de lei.

A evidențiat că, asigurarea cu pensii a judecătorilor este reglementată prin acte legislative speciale, unitare și obligatorii și anume Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995 și Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 - XIV din 14 octombrie 1998. Actele normative enunțate nu prevăd reducerea cuantumului pensiei stabilite judecătorilor.

A notat că, dispoziția art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995 statuează că, pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, fără careva limitări și fără ca legislatorul să facă diferență între judecătorii aflați în funcție și cei demisionați.

Consideră reclamanta că, la caz, recalcularea pensiei trebuie să se realizeze reieșind din cuantumul dreptului patrimonial dobândit și anume ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului instanței de fond, în exercițiu, fără limitări.

A subliniat că, la moment este stabilită o practică judiciară uniformă pe marginea unor asemenea categorii de litigii.

De asemenea, a specificat că, începând cu 04 aprilie 2016 beneficiază de dreptul la pensie în proporție de 80 % din salariul mediu lunar deoarece a întrunit condițiile de vechime în muncă de cel puțin 20 ani dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în calitate de judecător. În pofida celor menționate, pârâtu începând cu 01 aprilie 2016 și până la momentul de față a calculat și achitat greșit pensia, prin urmare în vederea soluționării prealabile a litigiului s-a adresat cu cerere în acest sens care nu a fost satisfăcută.

Prin hotărârea din 15 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de către Angela Catană (f.d. 60-69).

S-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-419/20 din 20 februarie 2020, ca ilegal și susceptibil să genereze vătămarea drepturilor reclamantei Catană Angela.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil prin care să dispună recalcularea și achitarea în beneficiul reclamantei Catană Angela (cod personal xxxx), a pensiei în cuantum de 80 % din salariul lunar al judecătorului în exercițiu, începând cu data de 01 aprilie 2016, cu achitarea diferenței restante începând cu data nominalizată.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să dispună recalcularea și achitarea în beneficiul reclamantei Catană Angela (cod personal xxxx) a pensiei în viitor conform prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 28 septembrie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 15 septembrie 2020.

Prin decizia din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 15 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.103-115).

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, dreptul reclamantei cu aplicarea principiului recalculării pensiei la creșterea ordinară a salariului judecătorului în exercițiu este menținut de instanța de jurisdicție constituțională, iar dreptul subiectiv constituit în baza unei legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nefiind aplicabilă unei fapte din trecut conform principiului acțiunii legii în timp, consacrat la art. 6 din Codul civil.

A notat că, prin Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 4 din 27 ianuarie 2000 privind controlul constituționalității unor prevederi din legile care reglementează asigurarea cu pensii a judecătorilor, procurorilor, anchetatorilor Procuraturii și funcționarilor publici, Curtea Constituțională a reținut că, dreptul cetățeanului la asigurarea cu pensie se află în dependență directă de caracterul activității social-utile prestate. Pensiile pentru vechime în muncă ale judecătorilor, procurorilor (...) au fost obținute prin munca prestată de aceștia, prin exercitarea unor funcții speciale, de importanță majoră pentru societate. În acest context Curtea a reținut anterior că statutul juridic al unor categorii de persoane este determinat de nivelul juridico-organizatoric al organelor în care acestea activează, de caracterul și complexitatea activității prestate, de responsabilitățile și exigențele de calificare pe care această activitate le implică. Garanțiile sociale și retribuiția acestor funcționari determină faptul ca statutul lor juridic să se distingă de statutul altor categorii de funcționari. De aici și necesitatea instituirii unui nivel sporit de asigurare materială și socială.

Astfel, instanțele au reținut că, instituirea pensiei speciale (de funcție) pentru procurori, la fel ca și pentru judecători, nu reprezintă un privilegiu, aceasta fiind justificată în mod obiectiv ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigorile statutului special, căruia trebuie să se supună judecătorii, statut sever și restrictiv, stabilit prin lege.

De asemenea, au subliniat că, stabilirea pensiei judecătorului se efectuează în dependență de salariul mediu lunar al acestuia, în funcție de nivelul instanței judecătorești la care își desfășoară activitatea, iar recalcularea pensiei în dependență de salariul lunar al judecătorului în exercițiu, impune recalcularea pensiei din salariul prevăzut pentru funcția deținută la moment.

Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiate alegațiile părții apelante precum că, dreptul la recalcularea pensiei este rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă în condițiile în care reclamanta/intimată a dobândit dreptul la pensie anterior operării modificărilor și completărilor vizate supra, iar o lege ulterioară, nu poate diminua conținutul unui drept dobândit anterior. De altfel, o asemenea abordare promovată de partea apelantă ar conduce la o discriminare nejustificată inadmisibilă.

La 17 februarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 02 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei contestate și emiterea unei decizii noi. Ulterior, la 25 martie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs motivat împotriva deciziei contestate (f.d.121, 125-126).

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, fiind rezultată din interpretarea în mod eronat a legii materiale aplicabile la caz.

A indicat că, în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 544 - XI din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (în vigoare până la 16.05.2014), pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Conform documentelor din dosarul de pensionare, s-a constatat, că începând cu 26 iulie 2013 intimata/reclamantă beneficiază de pensie pentru vechime în muncă ca judecător, stabilită conform prevederilor art. 32 al Legii nr. 544 - XIII din 20 iulie

1995 cu privire la statutul judecătorului, calculată în mărime de 73% din salariul de funcție al judecătorului Judecătoriei Chișinău.

Prin acțiunea înaintată intimată/reclamantă solicită obligarea Casei Naționale la recalcularea pensiei acesteia de la 01 aprilie 2016 și pe viitor, reieșind din salariul mediu lunar achitat efectiv.

Prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 16 mai 2014, a fost modificat art. 32 din Legea nr. 544 - XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului care, inclusiv, prevede că pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Conform noilor prevederi, de la 16 mai 2014 pensiile pentru vechime în muncă se calculează și se plătesc doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. În cazul în care judecătorii demisionați sunt numiți iarăși în funcția de judecător, plata pensiei se suspendă.

Totodată, art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în vigoare de la 16 mai 2014 prevede că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la intrarea în vigoare a legii.

Astfel, odată cu intrarea în vigoare a Legii date judecătorii care și-au stabilit pensia până la 16 mai 2014 primesc pensii în mărimea stabilită și se vor recalcula aceste pensii, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă. Pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcția de judecător, nu se recalculează în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995.

Potrivit explicațiilor Ministerului Justiției nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015 se recalculează pensiile stabilite până la data de 16 mai 2014 (data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014), judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

A evidențiat recurentul că anume Ministerul Justiției este autorul de bază al proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, votat de Parlament și devenind ulterior Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014.

În opinia recurentului, odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, ce admiteau recalcularea pensiei judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului, acest fapt fiind rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, precum și indică alin. (3) art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995.

A subliniat că, instanța de fond a stabilit un quantum nou de pensie în proporție de 80%, pe când intimată i-a fost stabilită pensia în mărime de 73% decizie care nu a fost contestată în așa mod, judecătorul la judecarea pricinii a extins arbitrar efectul deciziei de stabilire a pensiei de judecător din 23 iulie 2013.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu

stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 02 februarie 2021, fiind recepționată de către recurent la 19 martie 2021 (f.d.122).

Prin urmare, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale la 25 martie 2021, este în termen.

La 01 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatei copia cererii de recurs, fiind recepționată de către Angela Catană la 05 aprilie 2021 (f.d.130), părții fiindu-i explicat dreptul de a depune referință asupra recursului declarat, însă până în prezent recurenta nu și-a valorificat acest drept.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră drept inadmisibile, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, este inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Nicolae Craiu

Victor Burduh